

Z05FD15A019

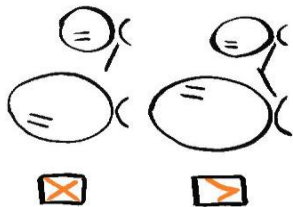
Documentnummer : INT-19-52013

Onderwerp: Kadernota onderwijssachterstandenbeleid 2020-2023

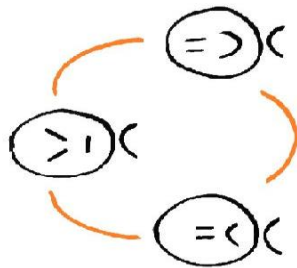
Kadernota onderwijssachterstandenbeleid in Beverwijk 2020-2023

(Juni 2020)

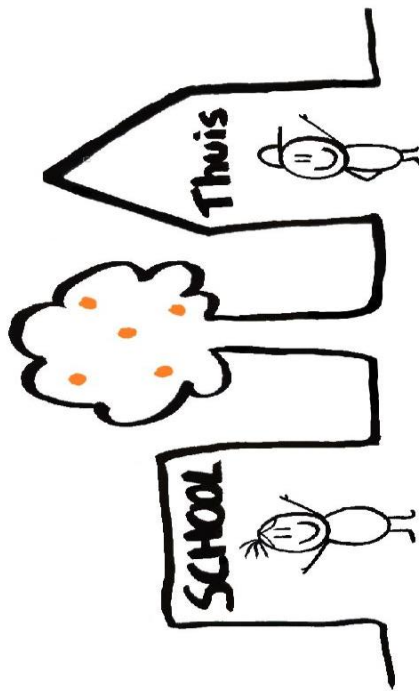
Kadernota in één oogopslag

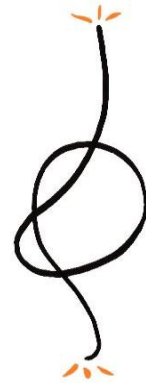
ouderbetrokkenheid

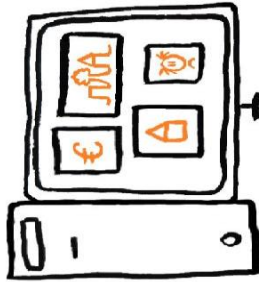
social - emotionele
ontwikkeling

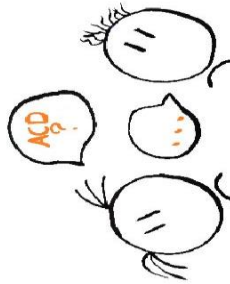
indicatie

Doorlopende
leerlijn

monitoring

Taalverwerving

Inhoudsopgave

1. Inleiding en leeswijzer	4
2. Uitgangspunten voor onderwijsachterstandenbeleid	6
3. Vijf thema's in Beverwijks onderwijsachterstandenbeleid	8
4. Van kadernota naar uitvoering.....	15
5. Alle doelen kort samengevat.....	18

1. Inleiding en leeswijzer

Gemeentelijk onderwijsbeleid bestaat uit een aantal onderwijs(gerelateerde) beleidsvelden, waarin de mate van beleidsvrijheid van de gemeente zich in meer of mindere mate manifesteert. In algemene zin kan worden opgemerkt dat het onderwijsbeleid faciliterend is aan het beleid dat de onderwijsinstellingen zelf voeren. Daarbij geldt ook dat de financiële verantwoordelijkheid op meerdere plaatsen ligt, soms binnen de gemeente gelegen (bijvoorbeeld onderwijshuisvesting), soms regionaal georganiseerd (de aansluiting zorg-onderwijs op samenwerkingsverbandniveau) en soms ligt de primaire verantwoordelijkheid bij het onderwijs zelf (ter versterking van de reguliere onderwijslijn). Als het gaat om de zorg van leerlingen en de mogelijkheden voor hen om zich optimaal te kunnen ontplooien en hun talenten te kunnen ontwikkelen ligt de verantwoordelijkheid bij gemeente(n) en onderwijs samen. Deze 'Kadernota onderwijsachterstandenbeleid in Beverwijk 2020-2023' is daar het product van.

Aanleiding

In 2016 heeft de gemeenteraad de 'Kadernota onderwijsachterstandenbeleid in Beverwijk 2016-2019' vastgesteld. Met het aflopen van deze planperiode, het huidige collegeprogramma 'Bouwen aan Beverwijk 2018-2022' en wijzigingen in het rijksbeleid ten aanzien van onderwijsachterstanden, zijn er verscheidene aanleidingen om het Beverwijkse onderwijsachterstandenbeleid te herijken.

Per 1 januari 2019 is het nieuwe landelijke beleidskader onderwijsachterstanden vanuit het rijk van kracht. Parallel aan dit nieuwe beleidskader heeft de Minister van Onderwijs eind 2018 het Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 vastgesteld. Dit besluit leidt er voor de gemeente Beverwijk toe dat het beschikbare (rijks)budget voor onderwijsachterstanden in omvang toeneemt. Deze landelijke ontwikkelingen stellen ons in staat om de in het collegeprogramma genoemde doelstellingen voortvarend ter hand te nemen. In deze kadernota wordt nader ingegaan op deze beleidsvoornemens.

Collegeprogramma

In het collegeprogramma 2018-2022 'Bouwen aan Beverwijk, voor en met inwoners' staat ten aanzien van het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden het volgende opgenomen:

“Onderwijs, sport en cultuur vormen in onze samenleving een basis voor ontplooiing en welzijn. Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen kansen krijgen om zich te ontwikkelen, onafhankelijk van hun thuissituatie. We stimuleren een positief klimaat, waarin de jeugd haar talent kan ontplooien, gezond leeft en opgroeit in een veilige omgeving.

We vinden het belangrijk dat kinderen met voldoende taalniveau aan de basisschool beginnen. Voor- en vroegschoolse educatie zorgt voor een goede start van de schoolcarrière. Op de TTT Junior Academy kunnen kinderen hun talenten en interesses ontdekken, waardoor ze beter in staat zijn passende opleidingskeuzes te maken.

Aan leerlingen uit groep 7/8 bieden we een programma om na te denken over democratisch burgerschap. We steunen cultuureducatie zodat kinderen in aanraking komen met diverse vormen van kunst en cultuur.”

Afbakening kadernota onderwijsachterstandenbeleid

Kinderen ontwikkelen zich op verschillende gebieden. Cognitief, maar ook sociaal-emotioneel en psychosociaal. Deze kadernota 'Onderwijsachterstandenbeleid 2020-2023' richt zich daarom zowel op het brede onderwijsachterstandenbeleid voor 0-13 jarigen als op de aansluiting met andere beleidsterreinen. Zoals (preventief) jeugdbeleid, jeugdgezondheidsbeleid en kunst en cultuur en sport.

Het voortgezet onderwijs maakt geen onderdeel uit van het onderwijsachterstandenbeleid, aangezien dit wettelijk is gelimiteerd voor de doelgroep 2-13 jaar. Het realiseren van de beleidsdoelen beschreven in de Kadernota hebben wel een doorwerking naar het voortgezet onderwijs.

Aanpalend (onderwijs)beleid rondom de verbinding onderwijs en zorg (passend onderwijs), leerplicht en voortijdig schoolverlaten, educatie en laaggeletterdheid, onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer staat beschreven in de Kadernota onderwijsbeleid (deel 2) 2017-2020. De beide kadernota's gezamenlijk beschrijven het gehele gemeentelijk onderwijsbeleid in Beverwijk.

Deze kadernota richt zich op vijf hoofdthema's binnen het Beverwijkse onderwijsachterstandenbeleid. Deze zijn:

1. Doorgaande leerlijn 2-13 jaar;
2. Toeleiding naar voorschoolse voorzieningen;
3. Ouderbetrokkenheid;
4. Focus op taalverwerving in beleid 0- tot 2-jarigen; en
5. Sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.

Deze hoofdthema's zullen worden uitgewerkt in de hierna volgende hoofdstukken.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente én werkveld

Onderwijsachterstandenbeleid is niet alleen de verantwoordelijkheid van de gemeente Beverwijk. Vandaar dat in de uitvoering van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid nauw wordt samengewerkt met het onderwijs (schoolbesturen en samenwerkingsverband) op o.a. voorschoolse educatie (ten behoeve van de doorgaande leerlijn), Taal(schakel)klas De Fakkel (voor niet-Nederlandstalige leerlingen) en de doorgaande lijn van primair naar voortgezet onderwijs. Naast samenwerking met de onderwijspartners is ook samenwerking met de aanbieders van voorschoolse educatie en kinder(dag)opvang, JGZ Kennemerland, GGD en CJG, en Bibliotheek IJmond van doorslaggevende betekenis voor het slagen van het Beverwijkse onderwijsachterstandenbeleid.

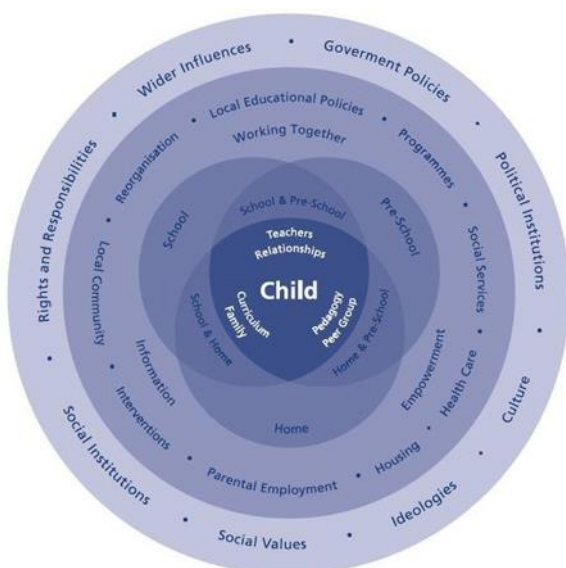
Onderwijsachterstandenbeleid is sterk gericht op het samenwerken met partners binnen de gemeente Beverwijk. Onderzocht wordt of het op specifieke onderwijsachterstandsthema's nauwer samenwerken met de buurgemeenten binnen IJmond kansen biedt. Op bijvoorbeeld thema's als passend onderwijs, schakelklassen en leerplicht wordt al wel intensief regionaal samen gewerkt tussen gemeenten en onderwijspartners.

Bij de totstandkoming van deze kadernota zijn vertegenwoordigers van onze kernpartners in het Beverwijkse onderwijsachterstandenbeleid nauw betrokken.

Kinderen in de leeftijd 0 tot 13 jaar bevinden zich in een voor hen zich steeds uitdijende omgeving. Het is dan ook van belang dat het netwerk rondom het kind sluitend is, zodat het kind in staat gesteld wordt tot maximale ontplooiing van zijn/haar talenten. Daarbij is een veilige, stabiele, omgeving gewenst.

Samenwerking van, met en tussen de partners en het netwerk draagt hiertoe bij. Een doorgaande onderwijslijn is hier een onderdeel van.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten voor het Beverwijkse onderwijsachterstandenbeleid geschetst aan de hand van een missie en visie. De hierboven genoemde vijf hoofdthema's en de daaruit volgende acties komen aan de orde in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 behandelt de financiën en in hoofdstuk 5 worden de acties vanuit deze kadernota kort samengevat weergegeven.

2. Uitgangspunten voor onderwijsachterstandenbeleid

Het Beverwijkse onderwijsachterstandenbeleid is opgezet vanuit een aantal vaste uitgangspunten. Waarbij een goede ketensamenwerking met verschillende beleidsvelden en partners van groot belang is.

Missie en visie

Missie

Gelijke kansen voor alle kinderen in gemeente Beverwijk.

Visie

We willen maximaal gelijke kansen voor onze kinderen creëren, zodat zij de mogelijkheden en kansen krijgen om hun leven zelf in te richten en hun talenten tot bloei te laten komen.

Doelgroep onderwijsachterstandenbeleid

De wettelijke omschrijving van onderwijsachterstand gaat uit van de volgende doelgroep: kinderen in kwetsbare posities in de leeftijd van 2 tot 13 jaar. De gemeente Beverwijk maakt in deze kadernota Onderwijsachterstandenbeleid 2020-2023 de keuze om het onderwijsachterstandenbeleid eerder (vanaf de geboorte) en breder op te pakken (door de aandacht voor sociaal-emotionele ontwikkeling). Wij kiezen ervoor om een ruimere definitie te hanteren dan die in de Wet primair onderwijs (WPO).

Wat en hoe willen we met het Beverwijkse Onderwijsachterstandenbeleid?

Kinderen worden gestimuleerd in hun ontwikkeling en kunnen onderwijs genieten op het niveau dat past bij hun talenten, ook als een kind hier extra ondersteuning bij nodig heeft. Kort samengevat – en gekoppeld aan de thema's – kan dit (onder andere) worden bereikt door:

1. Ten aanzien van thema 'Doorgaande leerlijn 2-13 jaar':
 - Het zorgdragen voor een duurzame laagdrempelige toegang voor alle Beverwijkse kinderen (niet alleen doelgroepkinderen) tot een voorschoolse voorziening;
 - Effectiviteit van VVE vergroten;
 - Specifieke voorzieningen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven, door scholen en andere partners te faciliteren;
 - Ook een breed, doorgaand aanbod van cultuureducatie in het onderwijs draagt bij aan (talent)ontwikkeling, creativiteit, diverse vaardigheden (21st century skills) en interesses van leerlingen.
 - Ter versterking van de pedagogische doorgaande leerlijn de doorontwikkeling van integrale kindcentra;
 - Warme overdracht peuteropvang-basisschool en basisschool-voortgezet onderwijs voor alle kinderen.
2. Ten aanzien van thema 'Toeleiding naar voorschoolse voorzieningen':
 - Een zo groot mogelijk bereik realiseren van peuters in voorschoolse voorzieningen;
 - Het streven naar een zo hoog mogelijke deelname van doelgroepeuters aan VVE;
 - De huidige doelgroepcriteria tegen het licht houden;
 - Het opzetten van een monitoringssysteem voor effecten VVE;
3. Ten aanzien van thema 'Ouderbetrokkenheid':

- Realiseren van een zo groot mogelijke ouderbetrokkenheid bij VVE thuisprogramma's (noodzakelijk vanwege draagvlak en samenwerking);
 - Zorgen voor ondersteuning van niet-Nederlandstalige en laaggeletterde ouders via formele (Nova college) en non-formele educatie (taalstimuleringsprogramma's), zodat zij in staat gesteld worden tot het kunnen ondersteunen van hun kinderen.
4. Ten aanzien van thema 'Focus op taalverwerving in beleid 0- tot 2-jarigen':
- Versterken programma's rondom o.a. Kansrijke start en Boekstart;
5. Ten aanzien van thema 'Sociaal-emotionele ontwikkeling':
- Een sluitend netwerk rondom het kind organiseren;
 - Talentontwikkelingsprogramma's voor kinderen (w.o. TTT Junior Academy)
 - Het ondersteunen en faciliteren van burgerschapsprogramma's binnen het onderwijs (w.o. het programma democracy);

3. Vijf thema's in Beverwijks onderwijsachterstandenbeleid

In het eerste hoofdstuk van deze kadernota zijn de vijf thema's voor het Beverwijkse onderwijsachterstandenbeleid voor de voorliggende planperiode 2020-2023 benoemd. Dit hoofdstuk zal de kaders van deze vijf thema's nader duiden.

Zoals uit de afbeelding op de pagina 4 blijkt, wordt de ontwikkeling van een kind door meerdere factoren (in meer of mindere mate) beïnvloed. De vijf genoemde thema's zijn hier mede van afgeleid.

De vijf thema's zijn:

- I. Doorgaande leerlijn 2-13;
- II. Toeleiding naar voorschoolse voorzieningen;
- III. Ouderbetrokkenheid;
- IV. Focus in taalverwerving in beleid 0- tot 2-jarigen; en
- V. Sociaal-emotionele ontwikkeling.

I. Doorgaande leerlijn 2-13 jaar

Het verzorgen van een doorgaande – ononderbroken – ontwikkelingslijn voor alle kinderen (2-13 jaar) door te zorgen voor een duurzame doorlopende pedagogische leerlijn.

In het algemeen geldt dat de gemeente verantwoordelijk is voor het tegengaan van (taal)achterstanden voor kinderen van 0-4 jaar, waarbij de taken voor de voorschoolse educatie wettelijk zijn vastgelegd. De basisscholen zijn verantwoordelijk voor het verzorgen van onderwijs vanaf 4 jaar¹. De gemeente Beverwijk wil ook kinderen in de basisschoolleeftijd met (kans op) (taal)achterstanden ondersteunen. Dit doet zij door scholen te faciliteren bij het verzorgen van extra aanbod voor kinderen met een (risico op) achterstand. Daarnaast wil de gemeente de kennisuitwisseling tussen basisscholen en tussen basisscholen en voorschoolse voorzieningen stimuleren en faciliteren, zodat alle kinderen in Beverwijk en Wijk aan Zee maximaal kunnen profiteren van de opgedane kennis en vaardigheden.

Het thema doorgaande leerlijn beslaat meerdere overgangen en fasen in het leerproces van kinderen. Het gaat daarbij om de (1) toeleiding naar voorschoolse voorzieningen (waaronder voor- en vroegschoolse educatie), (2) de overgang van voorschool naar basisschool en (3) de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs. Ook de doorontwikkeling van kindcentra (geïntegreerde voorzieningen voor voorschool en basisonderwijs) valt hieronder. Daarnaast gaat het ook om (4) specifieke voorzieningen voor leerlingen die extra ondersteuning in en bij hun leerproces vragen, w.o. de schakelklasvoorziening van De Fakkel, die bijdragen aan het succesvol kunnen doorlopen van de schoolcarrières van onze kinderen.

Voorschoolse educatie versterken

De voorschoolse educatie (2-4 jaar) kan niet los worden gezien van de vroegschoolse educatie (4-6 jaar): VVE. Het is in het belang van de kinderen dat zij zo weinig mogelijk merken van de overgang van POV naar basisschool. Om die reden wordt intensief ingezet op een doorgaande lijn, de (warme) overdracht en de inhoudelijke samenwerking tussen POV (peuters) en basisschool (kleuters).

¹ Kinderen gaan naar school vanaf 4 jaar (instroom in groep 1). Formeel zijn kinderen vanaf 5 jaar leerplichtig.

Toeleiding en doelgroepcriteria VVE

In de signalering en toeleiding naar VVE speelt het consultatiebureau (JGZ Kennemerland) de belangrijkste rol bij het signaleren van achterstanden in de ontwikkeling van spraak en taal. Het consultatiebureau draagt tevens zorg voor een eerste doorverwijzing van ouders naar aanbieders van VVE. De doelgroepcriteria zijn:

- beide ouders zijn laag opgeleid (lager of gelijk aan VMBO-TL);
- direct verzorgende spreekt een andere taal dan Nederlands met het kind;
- (dreigende) achterstand van het Nederlands (in spraak- en taalontwikkeling); en
- sociaal-medische indicatie met specificatie VVE.

Het percentage kinderen in de leeftijd 2 tot 4 jaar in Beverwijk, dat valt onder tenminste één van bovenstaande criteria, is de afgelopen nagenoeg constant.

Aantallen kinderen met een risico op achterstand tussen 2 en 4 jaar

	2020		2019		2018	
	2-4 jaar		2-4 jaar		2-4 jaar	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Geen doelgroep VVE	631	72,3%	648	72,4%	617	71,2%
Doelgroep VVE (kinderen met een VVE-indicatie)	242	27,7%	247	27,6%	250	28,8%
Totaal	873	100%	895	100%	867	100%

Bron: JGZ Kennemerland: VVE-Toeleidingsmonitor Q1 2020

Risico op achterstand

Het uitgangspunt bij de harmonisatie van de voorschoolse voorzieningen in 2018, was en is dat alle kinderen in Beverwijk in staat gesteld worden gebruik te maken van een – laagdrempelige – vorm van voorschoolse voorzieningen (zie ook Uitvoeringsnotitie harmonisatie voorschoolse voorzieningen Beverwijk² uit 2016). Voor wat betreft voorschoolse educatie is daarbij aanvullend opgenomen dat er voldoende capaciteit bij de aanbieders moet zijn om alle VVE-geïndiceerde peuters deel te kunnen laten nemen aan voorschoolse educatie.

Uit de gegevens van de toeleidingsmonitor van JGZ Kennemerland blijkt dat het aantal kinderen dat in aanmerking komt voor voorschoolse educatie constant is. Helaas maken niet alle voor VVE-geïndiceerde kinderen gebruik van het aanbod van voorschoolse educatie. Het deelnamepercentage van geïndiceerde kinderen aan VVE bedraagt zo'n 70% (waarbij aangetekend dat aanvullend 18% van de geïndiceerde kinderen nog niet is geplaatst als gevolg van bijv. leeftijd of nog in de aanmeldprocedure zitten).

Het non-bereik bedraagt zo'n 10%-15%. De gemeente Beverwijk streeft er echter naar om het bereik én het gebruik van voorschoolse educatie zo optimaal mogelijk te maken.

Ons doel voor deze planperiode is blijvend zorg te dragen voor een kwalitatief goede en – voor de ouders/opvoeders – een financieel laagdrempelige toegang voor peuteropvang. Bij het jaarlijks vaststellen van de maximale uurvergoedingen voor reguliere peuteropvang door het college, worden de voorschoolse partners geconsulteerd over de voorgenomen vergoedingen.

² De Uitvoeringsnotitie harmonisatie voorschoolse voorzieningen Beverwijk is op 15 december 2016 door de raad vastgesteld en geeft de contouren van het Beverwijkse voorschoolse aanbod weer.

Behouden kwaliteit VVE

De opdracht vanuit het Rijk is er zorg te dragen dat de kwaliteit van het aanbod van voor- en vroegschoolse educatie conform de aan VVE gestelde wettelijke eisen³ wordt verzorgd. In Beverwijk blijkt dat dit het geval is. De onderwijsinspectie heeft in haar meest recente rapportage in 2019 de kwaliteit van VVE in Beverwijk als voldoende beoordeeld.

Daarnaast heeft de GGD de locaties als goed en veilig bestempeld.

Ons doel voor deze planperiode is het tenminste behouden van de huidige kwaliteit van VVE Beverwijk. Dit betekent een continue inspanningsverplichting voor zowel de gemeente Beverwijk als voor de voorschoolse partners en het basisonderwijs.

Overgang naar andere (onderwijs)fase

In de regio wordt aan het overstappen van voorschool naar basisschool én van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs veel aandacht besteed. Dit om te voorkomen dat leerlingen stagneren of terugvallen in hun ontwikkeling door de overstap. In praktische zin is er veel opgelost. In de huidige en toekomstige aanpak wordt meer inhoudelijk gekeken naar o.a. een verbetering van de warme overdracht, contact met ouders en collegiale afstemming.

Ons doel voor deze planperiode is het (gezamenlijk) opzetten van duurzame initiatieven om de overgangen voorschool-PO en PO-VO te verbeteren. Dit vraagt om afstemming tussen voorschoolse partners en het basisonderwijs enerzijds en tussen het basis- en voortgezet onderwijs anderzijds.

Fourteens: 10-14 onderwijs

Een voorbeeld van het vergroten van het aanbod bij de overgang van primair naar voortgezet onderwijs is het project Fourteens (www.fourteens.nl), dat de basisscholen van Stichting Fedra en het Kennemercollege (havo/vwo) gezamenlijk hebben ontwikkeld en welke met ingang van het schooljaar 2020-2021 zal gaan starten met de eerste groep van 28 leerlingen.

(Aanvullende) programma's binnen het onderwijs

Ook inzetten op andere factoren dan alleen taal helpt om onderwijsachterstanden terug te dringen, kansengelijkheid te vergroten en de ontwikkeling van kinderen te stimuleren.

Een pedagogisch doorgaande leerlijn draagt hieraan bij, door een verbinding te maken tussen binnenscholen en buitenscholen. De (door)ontwikkeling van bijvoorbeeld integrale kindcentra waarbinnen ook sport en cultuur een plaats hebben – en waar enkele scholen reeds ideeën voor hebben – valt hier bijvoorbeeld onder.

In de nieuwe periode van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit III (2021-2024) wordt ingespeeld op de komst van het nieuwe curriculum (kunst en cultuur) voor het primair onderwijs. In deze regeling wordt ingezet op het duurzaam versterken van de kwaliteit van cultuureducatie onder andere door een intensieve samenwerking tussen het (basis)onderwijs en de culturele sector. Daarbij is er aandacht voor het vergroten van kansengelijkheid voor leerlingen. De samenwerking met bestaande scholen krijgt hierdoor een nieuwe impuls. Daarnaast willen we ook het bereik van cultuureducatie onder de nog niet deelnemende scholen bevorderen.

Want ook kunst- en cultuuronderwijs draagt bij aan het tegengaan van onderwijsachterstanden en kansengelijkheid.

³ De kwaliteit van VVE (in de voorschool) wordt beoordeeld door de GGD en Onderwijsinspectie gezamenlijk. Voor het basisonderwijs is dit de taak van alleen de Onderwijsinspectie. Voor- en vroegschoolse educatie wordt uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde kwaliteitskaders (opgenomen in het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie c.q. de Wet op het Primair onderwijs).

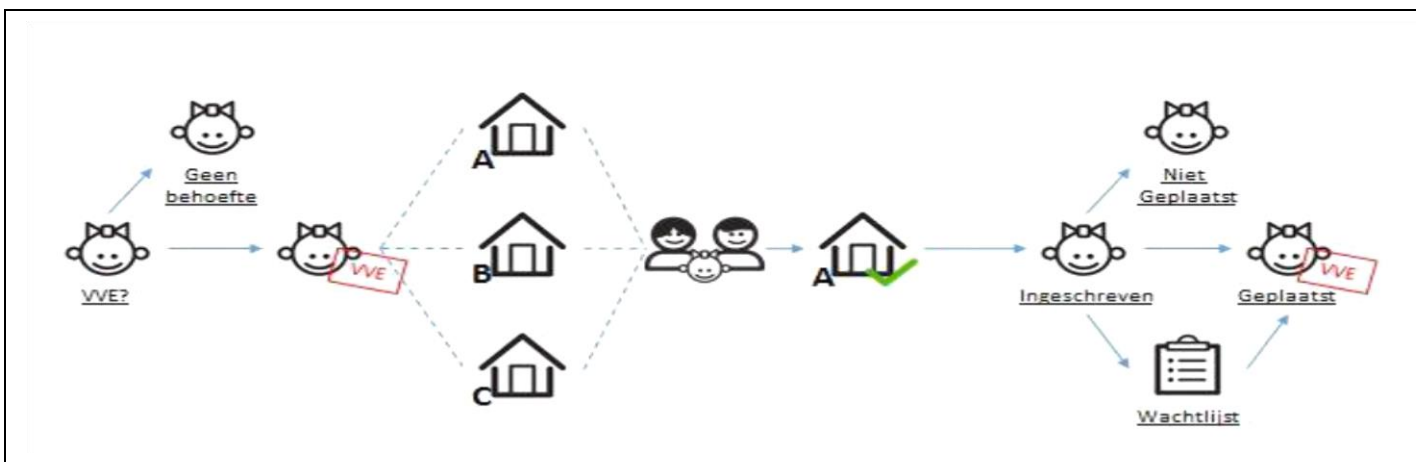
Tenslotte wordt er ook vanuit de combinatiefuncties een doorgaande lijn van binnen- en buitenschoolse ontwikkeling gemaakt. Door bijvoorbeeld bewegingsonderwijs te stimuleren en kwalitatief te ondersteunen en kinderen toe te leiden naar sportverenigingen.

Onze doelen voor deze planperiode zijn het faciliteren van aanvullende programma's die bijdragen aan het versterken van de doorgaande leerlijn. Onder deze programma's worden ook initiatieven als bijvoorbeeld cultuureducatie en leesbevorderingsprojecten verstaan, voor zover deze programma's bijdragen aan het versterken van die doorgaande leerlijn.

II. Toeleiding naar voorschoolse voorzieningen

Met toeleiding worden alle activiteiten bedoeld die direct en indirect bijdragen aan het bereik van VVE, zoals signalering, indicering en verwijzing van de doelgroepkinderen en de daadwerkelijke aanmelding en deelname aan voorschoolse educatie. JGZ Kennemerland is de primaire toeleider naar voorschoolse educatie. Op het consultatiebureau worden ouders van doelgroepkinderen geïnformeerd over het bestaan en belang van voorschoolse educatie en worden ouders gemotiveerd om hun kind deel te laten nemen. Afgifte van de VVE-indicatie vindt over het algemeen plaats bij het 11-maanden consult.

Nadat de VVE-kinderen zijn geïndiceerd, volgt het proces van inschrijving bij een aanbieder van VVE en het volgen van de doelgroep. Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Doelgroepcriteria evalueren

JGZ Kennemerland hanteert voor de toeleiding naar VVE namens de gemeente Beverwijk de op pagina 8 genoemde criteria. Deze criteria zijn al langere tijd ongewijzigd. In Beverwijk, maar ook regionaal in IJmond, is het zinvol om anno 2020 met elkaar de huidige criteria te heroverwegen vanuit de hoofdvraag 'bereiken we alle kinderen die we willen bereiken?'

Ons doel voor deze planperiode is de huidige (doelgroep)criteria tegen het licht te houden. Dit doen we in nauwe afstemming met JGZ Kennemerland, de voorschoolse aanbieders en het basisonderwijs en – waar mogelijk – in afstemming met de gemeenten in de IJmond.

Alle doelgroepkinderen volgen VVE

Bij de invoering van de harmonisatie van voorschoolse voorzieningen, heeft de gemeenteraad bij het vaststellen van de Uitvoeringsnotitie harmonisatie voorschoolse voorzieningen besloten te streven naar een zo hoog mogelijke deelname van doelgroepeuters aan VVE.

Ons doel voor deze planperiode is – in nader overleg met de regio en JGZ Kennemerland – het verbeteren van de toeleidingsmonitor voor VVE om daarmee nog beter in beeld te kunnen brengen of

en waar de doelgroepeuters VVE trajecten volgen. De uitkomsten van de monitor kunnen dan bijvoorbeeld worden ingezet voor het versterken van het huidige voorschoolse aanbod als blijkt dat niet alle doelgroepeuters bediend kunnen worden.

Verbreding toeleidingsmonitor naar toeleidings- en peutermonitor

Op dit moment maken de gemeente en de voorschoolse aanbieders gebruik van de toeleidingsmonitor van JGZ Kennemerland. Met deze monitor kan alleen gemeten worden of de geïndiceerde kinderen daadwerkelijk gebruik maken van het aanbod en in hoeverre ze daadwerkelijk deelnemen.

Met het vaststellen van het nieuwe beleidskader onderwijsachterstanden door het Rijk, worden de gemeenten ook gevraagd hun rol te pakken in het monitoren van resultaten (en afspraken) van voor- en vroegschoolse educatie. Met het uitbreiden van de toeleidingsmonitor naar een peutermonitor (peutervolgsysteem) kan tevens worden voldaan aan het advies van de onderwijsinspectie uit 2018 dat de resultaatafspraken met het onderwijs nauwkeuriger gemonitord kunnen worden.

Ons doel voor deze planperiode is het opzetten van een uitgebreide toeleidings-/ en peutermonitor om de kwaliteit van VVE te meten. Deze monitor geeft de gemeente financieel inzicht in kosten en opbrengsten van peuteropvang. Daarnaast geeft de monitor zowel de gemeente, als de voorschoolse aanbieders en basisonderwijs, inzicht in resultaatmeting en bezettingsgraden, bereik en gebruik van VVE e.d.

III. Ouderbetrokkenheid

De term 'ouderbetrokkenheid' is veelomvattend en voor meerdere uitleg mogelijk. De Onderwijsraad onderscheidt hierin ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid: Bij ouderparticipatie gaat het om actieve deelname van ouders aan activiteiten op de kinder- en peuteropvang of op school.

Ouderbetrokkenheid kan zowel thuis plaatsvinden, als op het kinderdagverblijf, de peuteropvang of de school. Een voorbeeld van ouderbetrokkenheid thuis is voorlezen. Ouders laten hun betrokkenheid bij het kindercentrum of de school zien door naar rapportbesprekingen en ouderavonden te gaan.

Ouderbetrokkenheid thuis heeft het meeste effect op de ontwikkeling van kinderen. Hierbij gaat het om de mate waarin ouders hun kind ondersteunen en stimuleren in de ontwikkeling. De kern hiervan is de interactie tussen ouders en kind. Uit onderzoek blijkt dat de kwaliteit van de ouder-kind interactie een sterkere voorspeller van leerresultaten is dan de mate waarin ouders op school actief zijn.

Ouderbetrokkenheid krijgt specifieke aandacht bij de doelgroep VVE. Betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van en het onderwijs aan hun kind(eren), versterkt de cognitieve ontwikkeling van hun kinderen. Ouders worden uitgenodigd voor themabijeenkomsten en inloopochtenden, maar er worden ook gezinsgerichte programma's ingezet. VVE Thuis bijvoorbeeld is een programma dat zowel in de peuterjaren als in de kleuterjaren ingezet kan worden, als aanvulling op de VVE programma's/aanpak. VVE Thuis ondersteunt de ouder-kind interactie en is sterk gericht op taal- en woordenschatontwikkeling.

Ons doel voor deze planperiode is het versterken van de betrokkenheid van ouders bij met name VVE-(thuis)programma's en deze te verlengen en waar nodig te versterken in de vroegschoolse periode (kleutergroep op het basisonderwijs).

Ondersteuning van ouders bij ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid bij VVE gaat uit van het standpunt dat ouders hun kinderen kunnen ondersteunen bij het verwerven van taal- en woordenschat. Daarvoor is een essentiële voorwaarde dat ouders ook zelf in staat worden gesteld Nederlands te leren. Om die reden is door de gemeenten in de regio IJmond en Zuid-Kennemerland in het Regionale Educatie Plan⁴ de groep ouders van VVE-kinderen genoemd als één van de drie prioritaire groepen voor taalonderwijs bij het Nova College. Daarnaast wordt vanuit het Taalakkoord⁵ door het Taalhuis IJmond ingezet op het ondersteunen van laaggeletterde en niet-Nederlandstalige ouders op non-formele educatietrajecten (taalmaatjes, taalcoaches, taallessen).

Ons doel voor deze planperiode is dan ook het faciliteren van taalonderwijs aan laaggeletterde en/of niet-Nederlandstalige ouders om hen daarmee in staat te stellen betrokken te zijn bij de schoolcarrière van hun kinderen.

Ondersteuning ouders vanuit Nota minimabeleid

In de nota minimabeleid wordt aandacht gegeven aan het mogelijk ontstaan van achterstand door armoede en/of slechte gezondheid. Vanuit deze nota wordt aan minimagezinnen de mogelijkheid geboden om gebruik te maken van bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding en bijzondere bijstand aan te vragen voor aanschaf van computers om hun kinderen in staat te stellen thuis onderwijs te volgen.

IV. Focus op taalverwerving in beleid 0- tot 2-jarigen

Als problematiek in een vroeg stadium gesignaleerd wordt, kan ook vroegtijdig worden ingezet om verdere (escalatie) van problematiek te voorkomen. Hoewel de VVE-programma's starten vanaf het tweede levensjaar van een kind, wordt al eerder ingezet op de signalering van (een risico op) achterstand in de ontwikkeling. In brede zin wordt door het consultatiebureau, al voor de geboorte, ingezet op een zo breed mogelijke bespreking met aanstaande ouders over (leef)gebieden waar mogelijk problemen spelen. Ook de huidige doelgroepcriteria maken het signaleren van een risico op achterstand al vroeg mogelijk, waardoor ouders snel naar de juiste ondersteuning kunnen worden toegeleid.

Aangezien dit thema is nog niet eerder in het Beverwijks onderwijsachterstandenbeleid opgenomen is geweest, willen we hier de komende planperiode meer aandacht aan geven. Vandaar dat wij onze partners uitnodigen om ons doel voor deze planperiode, namelijk het stimuleren van onderwijs- en taalgerelateerde projecten die zich richten op ouders en kinderen in de leeftijd tot 2 jaar, gezamenlijk op te pakken en uit te breiden.

V. Sociaal-emotionele ontwikkeling

Een goede sociaal emotionele ontwikkeling werkt bevorderend op de leerprestaties van kinderen. Als kinderen gehinderd worden in hun sociaal emotionele ontwikkeling, heeft dit vaak een negatieve weerslag op hun leerprestaties. Ook sociale veiligheid wordt vaak genoemd als voorwaarde om te komen tot leren. Sociaal emotionele ontwikkeling en sociale veiligheid werken elkaar in de hand. Om het maximale uit kinderen te kunnen halen willen we deze ontwikkeling stimuleren. Daar werken we op verschillende manieren aan.

Eén van de huidige ontwikkelingen op dit gebied is de ontwikkeling van onderwijs-zorgarrangementen. Dit betreft maatwerkarrangementen waar kinderen met problematiek, een

⁴ Het Regionaal Educatief Plan is op 30 november 2017 in de gehele arbeidsmarktregio vastgesteld en in 2019 verlengd tot 2021.

⁵ Het regionaal Taalakkoord is op 16 mei 2019 ondertekend door de portefeuillehouders onderwijs, educatiepartners en ondernemers in de regio IJmond en Zuid-Kennemerland

combinatie van zorg en onderwijs krijgen. Er wordt onderzocht welke vorm hiervoor het meest geschikt is.

Raakvlak met het jeugd(gezondheids)beleid:

Het beleid ten aanzien van de preventie, zorg en ondersteuning van jeugdigen van 0 tot 2 jaar behoort tot het (preventief) jeugdbeleid en jeugdgezondheidsbeleid. Het beleid ten aanzien van het terugdringen van de aangetroffen taalachterstand valt binnen het kader van onderwijsachterstandenbeleid.

Ook door in te zetten op talentontwikkeling worden kinderen gestimuleerd in hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Door in te zetten op de talenten van kinderen, maar ook door hen juist uit te dagen nieuwe dingen te proberen wordt hun sociaal emotionele ontwikkeling gestimuleerd.

Een derde manier waarop wordt gewerkt aan de sociaal emotionele ontwikkeling en de sociale veiligheid van kinderen is het stimuleren van burgerschap. Leren discussiëren en waardevormend onderwijs zijn belangrijk voor kinderen als het gaat om de ontwikkeling van hun kritische vermogen en tot meedoen aan de maatschappij. Dit thema sluit aan bij de in het collegeprogramma opgenomen ambitie om een positief klimaat te stimuleren, waarin de jeugd haar talent kan ontplooiën, gezond leeft en opgroeit in een veilige omgeving

Ook in dit thema zit een groot raakvlak met andere beleidsterreinen. Veel voorzieningen, ook vanuit sport en cultuur, zetten in op het bevorderen van de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen. Zo wordt vanuit verschillende kanten een stimulerende omgeving rondom het kind georganiseerd.

Binnen het thema sociaal-emotionele ontwikkeling onderscheiden wij drie onderwerpen. Ons eerste doel voor deze planperiode is het versterken van de ondersteuning op scholen⁶, zoals het jeugdmaatschappelijk werk binnen het onderwijs. Als leerlingen zich veilig voelen (op school) hebben zij meer zelfvertrouwen. En meer zelfvertrouwen heeft een positieve uitwerking op de schoolprestaties van leerlingen. Het versterken van de ondersteuning op scholen doen we door nauw samen te werken met onze uitvoeringpartners en onze partners in het basisonderwijs.

Ons tweede doel voor deze planperiode is het stimuleren van programma's en projecten die bijdragen aan talentontwikkeling van kinderen/leerlingen ter vergroting van hun onderwijskansen. We richten ons hierbij op projecten die ondersteunend zijn aan het primaire onderwijsproces dat wordt verzorgd door het onderwijs zelf.

Ons derde doel voor deze planperiode, binnen het thema sociaal-emotionele ontwikkeling, is het onderzoeken van de verschillende vormen van onderwijs-zorgarrangementen (oza's) op het snijvlak van onderwijs(zorg) en jeugdhulp. Het gaat dan om oza's voor verschillende leeftijdsgroepen en de financiering daarvan. Voorbeelden zijn o.a. de oza's binnen het IKC IJmond en Heliomare.

⁶ Ook in de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs wordt hier aandacht aan besteed. Samen met de samenwerkingsverbanden wordt regionaal gewerkt aan een zgn. 'jeugdondersteuningsplan' dat overkoepelend de zorg voor leerlingen vanuit de verschillende disciplines (gemeenten en samenwerkingsverbanden) verbindt en voorstellen doet ter verbetering van onderwijs en jeugd.

4. Van kadernota naar uitvoering

In dit hoofdstuk wordt nader ingezoomd op de gemeentelijke (rijks)budgetten voor onderwijsachterstandenbeleid en de lokale budgetten voor peuteropvang en (preventief) jeugd(gezondheids)beleid (voor zover direct gerelateerd aan het onderwijsveld).

Uitwerking acties in uitvoeringsprogramma's

De thema's zullen nader worden uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's. De uitvoeringsprogramma's worden opgesteld onder regie van de gemeente, waarbij de betrokken partners deel uitmaken van werkgroepen. Onder meer de partners van het LEA⁷ kunnen voorstellen indienen die bijdragen aan het verwezenlijken van de in deze kadernota gestelde doelen. Organisaties die voorstellen indienen op grond van de thema's I, II en III, worden geacht deel te nemen aan het LEA.

Innovatiebudget

Om uitvoering mogelijk te maken, zal er een innovatiebudget binnen de (gemeentelijke) rijksmiddelen voor onderwijsachterstanden worden vrijgemaakt. Met dit zgn. 'investeringsbudget' kunnen pilots worden opgestart ter ondersteuning van de in de uitvoeringsplannen benoemde doelen en beoogde resultaten. Jaarlijks is er een bedrag van € 200.000 als innovatiebudget beschikbaar. Waarbij in 2020 ook het bedrag voor 2019 is opgenomen.

Innovatieregeling

Voor het kunnen maken van aanspraak op het innovatiebudget, zal een specifieke regeling worden opgesteld binnen de kaders van de Algemene subsidieverordening Beverwijk (ASV 2016). Het college is bevoegd tot het nemen van besluiten op aanvragen.

Rijksbudget Gemeentelijk Onderwijsachterstanden (GOAB)

Budget 2020 en verder

Het onderwijsachterstandenbeleid wordt grotendeels gefinancierd uit geormerkte rijksmiddelen voor onderwijsachterstandenbeleid. Het 'Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid' is in augustus 2018 herijkt. Met ingang van 2019 is het rijk dan ook overgegaan op een nieuwe meerjaren planperiode met een herijking van de wijze van toekenning van middelen voor onderwijsachterstanden. Voor de gemeente Beverwijk betekent dit een forse toename van middelen. Met deze toename van (geormerkte) middelen wordt de gemeente in staat gesteld te investeren in de kwaliteit van onderwijsachterstandenbeleid en de in het collegeprogramma genoemde doelstellingen te realiseren.

In het algemeen geldt dat de uitvoeringsplannen behorende tot de thema's 1 tot en met 3 volledig vallen binnen de kaders van het 'Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid'. Vanuit de thema's 0-2 jarigen en sociaal-emotionele ontwikkeling vallen enkele programma's onder het eerder genoemde besluit.

⁷ LEA (lokaal educatieve agenda), waarin schoolbesturen PO/VO, voorschoolse voorzieningen, bibliotheek, CJG, JGZ Kennemerland en gemeenten

UITGAVEN - Onderwerp	Jaar 2020	Jaar 2021	Jaar 2022
Huidige bestedingen Oab	€ 892.500		
Verwachte bestedingen incl. borging nieuwe initiatieven		€ 1.292.500	€ 1.492.500
Innovatiebudget nieuwe initiatieven vanuit Kadernota	€ 400.000*	€ 200.000	€ 200.000
TOTAAL (verwachte bestedingen)	€ 1.292.500	€ 1.492.500	€ 1.692.500
BUDGET	Jaar 2020	Jaar 2021	Jaar 2022
Rijksbijdrage Oab 2020)	€ 1.575.300	€ 1.575.300	€ 1.575.300

* Het innovatiebudget 2019 is samengevoegd met het innovatiebudget 2020

Vooruitblik rijksmiddelen 2021 en verder

Het Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid geldt voor de periode 2019-2022. Anders dan in de voorafgaande planperiode, worden de jaarlijks door het Rijk toe te kennen middelen voor onderwijsachterstandenbeleid per jaar bepaald op basis van CBS-cijfers. Zij stelt deze jaarlijks vast op basis van de onderwijsscores op de teldata⁸ twee jaar en drie jaar voorafgaand aan het betreffende kalenderjaar.

Naar verwachting zal het beschikbare rijksbudget voor onderwijsachterstanden over de planperiode € 5,2 miljoen bedragen.

De raming voor de komende jaren is gebaseerd op de huidige uitgaven aan projecten die vallen binnen de kaders van het Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsbeleid. Naar verwachting zullen de huidige uitgaven ook hoger worden als gevolg van prijsstijgingen. Daarmee zal het saldo dat zal worden toegevoegd aan de reserve naar verwachting lager uitvallen dan in dit overzicht geraamd.

Reservering onderwijsachterstanden

Het saldo van de inkomsten minus de uitgaven wordt opgenomen in een reservering. Aan het eind van de planperiode (na 1 januari 2023) mag de reservering niet hoger zijn dan 50% van de vergoeding van het laatste planjaar (2022). Zoals hierboven reeds gesteld, verwachten we door hogere uitgaven de reservering de komende jaren te gaan inlopen. Onze inzet is er overigens wel op gericht de Rijksbijdrage onderwijsachterstandenbeleid binnen deze planperiode volledig aan het Beverwijkse onderwijsachterstandenbeleid te hebben besteed.

RESERVERING	Jaar 2019	Jaar 2020	Jaar 2021	Jaar 2022
Rijksbijdrage Oab	€ 1.323.728	€ 1.575.300	€ 1.575.300	€ 1.575.300
Uitgaven	€ 709.413	€ 1.308.000-	€ 1.492.500-	€ 1.692.500-
<i>Saldo (naar reserve)</i>	€ 614.315	€ 267.300	€ 82.800	€ 117.200
				-
Stand Reserve per einde jaar	€ 614.315	€ 881.615	€ 964.415	€ 847.215

⁸ Teldatum: Het op 1 oktober van een bepaald jaar op scholen ingeschreven aantal leerlingen dat door de schoolbesturen aan de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is doorgegeven en waarop alle vorm van onderwijsbekostiging is gebaseerd.

Peuteropvang

Reguliere peuteropvang wordt uit de lopende begroting gefinancierd. Vanaf de invoering van de harmonisatie van voorschoolse voorzieningen in 2018 valt peuteropvang onder de vigerende Wet kinderopvang. Om deze reden dienen alle ouders kinderopvangtoeslag aan te vragen voor peuteropvang. Voor hen die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag, is er de gemeentelijke peuteropvangregeling. De hieruit volgende vergoedingen voor de peuteropvangorganisaties worden vanuit dit budget voor reguliere peuteropvang vergoed.

(Preventief) jeugdbeleid en jeugdgezondheidsbeleid

(Preventief) jeugd(gezondheids)beleid, voor zowel 0-2 jarigen als sociaal-emotionele ontwikkeling, wordt gefinancierd uit de bestaande budgetten voor (preventief) jeugdbeleid en jeugdgezondheidsbeleid. Deze middelen staan opgenomen in daarvoor bestemde programma's in de gemeentebegroting.

5. Alle doelen kort samengevat

In de voorgaande hoofdstukken van deze kadernota staan per thema de doelen genoemd. Hieronder vindt u ze samengevat in een overzichtelijke tabel.

In deze uitvoeringstabel staat aangegeven aan welke thema's en doelen we – de gemeente en de (onderwijs)partners in deze planperiode gaan uitvoeren. Uiteraard is deze planning niet in beton gegoten. Waar zich kansen of ontwikkelingen voordoen, worden deze waar mogelijk en voortvarend opgepakt.

Uitvoeringstabel
Doorgaande leerlijn 2-13 jaar
Het blijvend zorg te dragen voor een kwalitatief goede en – voor de ouders/opvoeders – een financieel laagdrempelige toegang voor peuteropvang.
Het behouden van de huidige kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie.
Het (gezamenlijk) opzetten van duurzame initiatieven om de overgang voorschool-PO en PO-VO te verbeteren.
Het faciliteren van aanvullende programma's die bijdragen aan het versterken van de doorgaande leerlijn.
Toeleiding voorschoolse voorzieningen
De (doelgroep)criteria evalueren.
Het verbeteren van de toeleidingsmonitor voor VVE om daarmee nog beter in beeld te kunnen brengen of en waar de doelgroeppeuters VVE trajecten volgen.
Het opzetten van een uitgebreide toeleidings-/ en peuter)monitor om de kwaliteit van VVE te kunnen meten.
Ouderbetrokkenheid
Het versterken van de betrokkenheid van ouders bij met name VVE-(thuis)programma's en deze te verlengen en waar nodig te versterken in de vroegschoolse periode (kleutergroep).
Het faciliteren van taalonderwijs aan laaggeletterde en/of niet-Nederlandstalige ouders om hen daarmee in staat te stellen betrokken te zijn bij de schoolcarrière van hun kinderen.
Taalverwerving 0-2 jarigen
Het stimuleren van onderwijs- en taalgerelateerde projecten die zich richten op ouders en kinderen in de leeftijd tot 2 jaar.
Sociaal-emotionele ontwikkeling
Het versterken van jeugdmaatschappelijk werk binnen het onderwijs.
Het stimuleren van programma's en projecten die bijdragen aan talentontwikkeling van kinderen/leerlingen om daarmee hun onderwijskansen te vergroten.
Het onderzoeken van onderwijs-zorgarrangementen op het snijvlak met jeugdhulp, in verschillende leeftijdsgroepen.